

عنوان مقاله:

گذری بر نقش مبانی دین اسلام و فقه شیعه در پیدایش معماری ایرانی

محل انتشار:

بیست و چهارمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست (سال: 1403)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسندگان:

هانی دریعوی - دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی خوزستان، ایران، اهواز

کوش روشنی - دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی خوزستان، ایران، اهواز

محمدعلی کاظم زاده رائف - عضو هیات علمی گروه آموزشی مهندسی معماری موسسه عالی جهاد دانشگاهی خوزستان، ایران، اهواز

خلاصه مقاله:

الگوی طراحی معماری نقش مهمی در سبک زندگی انسانها داشته و می تواند محل تحقق احکام اسلامی و قواعد فقه شیعه در معماری اسلامی باشد. قاعده فقهی حرمت الگوی بیگانه بر بستن راههای تسلط بیگانگان بر مسلمانان تاکید می-نماید. به عبارت دیگر، الگوگیری از بیگانگان در ابعاد مختلف زندگی مسلمانان ممنوع بوده و جایز نیست. الگوگیری و سلطه بیگانگان در معماری و شهرسازی می تواند در ابعاد اجتماعی، فرهنگی، فضای-کالبدی، منظر و عملکردی بررسی شود. بازارها که از مهمترین مراکز اقتصادی و فرهنگی و اجتماعی شهرهای مسلمانان محسوب می شود در گذشته با الگوی درون گرا، برخوردار از مساجد، آیینها و سنتهای برگرفته از فرهنگی اسلامی از جمله احکام کسب و کار بوده است. اما در دوره معاصر گسترش پاساژها و مراکز خرید به عنوان الگوی غیربومی و بدون بستر فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی مهیا برای احکام و اخلاق اسلامی است. از این رو هدف این مقاله بازشناسی جایگاه قاعده حرمت الگوی بیگانه در معماری اسلامی و الگوی بازارهاست که با روش تحقیق تحلیل محتوای متن و استدلال منطقی با رویکردی مطالعه بین رشته ای و با استفاده از شیوههای کتابخانه ای و اسنادی انجام می شود. نتایج پژوهش نشان می دهد که قواعد فقهی و از جمله قاعده نفی سبیل باید در معماری اسلامی بکار گرفته شود. چنانچه مطابق قاعده حرمت الگوی بیگانه، در معماری اسلامی باید زمینه عمل به احکام الهی فراهم شود و برنامه ها و طرحها و اقدامات نباید سلطه بیگانگان را فراهم نمایند. بنابراین معماری اسلامی حامل قاعده حرمت الگوی بیگانه بوده و الگوهای معماری باید برگرفته از شرایط بومی و با محوریت احکام و اخلاق اسلامی و نه با الگوگیری از طرحها و تجارب خارجی اجرا شوند. این اصل می تواند در طراحی بازارها استفاده شده و نیز در مقررات و طرحها و برنامه ها از گسترش مراکز خرید و پاساژها جلوگیری شود که در زیر به آنها اشاره میکنیم

کلمات کلیدی:

الگوی معماری، فقه اسلامی، قاعده نفی سبیل، معماری اسلامی، سبک زندگی اسلام

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2072651>

